

DOPADY ZAVEDENIA ELEKTRONICKÉHO MÝTA V SR NA DOPRAVCOV

Miloš Poliak¹

1 Úvod

Po Nemecku, Rakúsku a ČR sa aj v SR pripravuje elektronický výber mýta za používanie cestnej siete. Predpokladaný termín spustenia systému výberu mýta je 1. 1. 2010, pričom tento termín je už druhý krát posunutý. Prvým termínom zavedenia výkonového spoplatnenia cestnej siete v SR bol 1. 1. 2009, ďalší termín bol stanovený na 1. 10. 2009. V súčasnosti je známy víťaz tendra na obstaranie systému výberu mýta aj technológia. Z pohľadu dopravcov je však dôležité poznať, ak nový systém zmení náklady dopravcu. Preto cieľom tohto príspevku je poukázať na zmeny spoplatnenia cestnej siete a vyjadriť ich vplyv na náklady cestného dopravcu.

2 Spoplatnenie cestnej siete v SR

V súčasnosti je za vymedzené úseky diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy stanovená úhrada v závislosti od celkovej hmotnosti vozidla a času platnosti zakúpenej diaľničnej známky. Aktuálne sadzby úhrady za používanie pozemných komunikácií cestnou nákladnou dopravou sú uvedené v tab. 1 stanovené Nariadením vlády SR č. 428/2008 Z. z..

Pre vozidlá s celkovou hmotnosťou nad 3,5 t nie je možné v roku 2009 zakúpiť diaľničnú nálepku s platnosťou 1 rok. Nálepka s najdlhšou platnosťou 9 mesiacov má platnosť od 1. 1. 2009 do 30. 9. 2009 z toho dôvodu, že od 1. 10. 2009 bol predpokladaný termín zavedenie elektronického mýtného pre túto kategóriu vozidiel.

Tab. 1 Výška úhrady za užívanie vymedzených úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy

Druh známky	Celková hmotnosť vozidla	
	3,5 až 12,0 t	nad 12 t
9 mesačná	495 €	810 €
mesačná	55 €	90 €
týždeň	24 €	40 €
denná	8,60 €	10 €

Výšku sadzieb mýta platného v SR od roku 2009 upravuje Nariadenie Vlády SR č. 350/2007, ktorým sa ustanovuje výška sadzieb mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií.

¹ Ing. Miloš Poliak, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3531; Milos.Poliak@fpedas.uniza.sk

Tab. 2 Výška sadziieb mýta pre úseky diaľnic a rýchlostné cesty v €/km²

Vozidlo	Kategória vozidla	EURO 0 - II	EURO III.	EURO IV, V, EEV
Nákladné vozidlá	3,5 t – do 12 t	0,093	0,086	0,083
	12 t a viac - 2 nápravy	0,193	0,183	0,179
	- 3 nápravy	0,202	0,193	0,189
	- 4 nápravy	0,209	0,199	0,196
	- 5 náprav	0,206	0,193	0,189
Osobné vozidlá	3,5 t – do 12 t	0,090	0,086	0,083
	12 t a viac	0,186	0,176	0,173

Tab. 3 Výška sadziieb mýta pre úseky ciest I. triedy

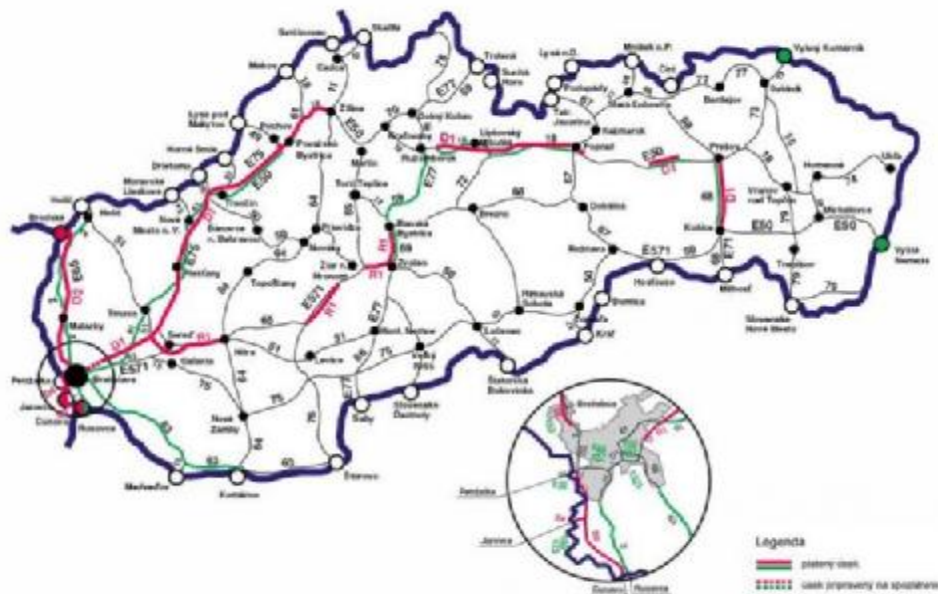
Vozidlo	Kategória vozidla	EURO 0 - II	EURO III.	EURO IV, V, EEV
Nákladné vozidlá	3,5 t – do 12 t	0,070	0,063	0,063
	12 t a viac - 2 nápravy	0,146	0,136	0,136
	- 3 nápravy	0,153	0,146	0,143
	- 4 nápravy	0,156	0,149	0,146
	- 5 náprav	0,153	0,146	0,143
Osobné vozidlá	3,5 t – do 12 t	0,066	0,063	0,063
	12 t a viac	0,139	0,133	0,110

Podľa zákona č. 25/2007 Z. z. budú mať povinnosť platiť elektronické mýto na vymedzených úsekoch ciest všetky vozidlá s celkovou hmotnosťou nad 3,5 t alebo jazdné súpravy s celkovou hmotnosťou nad 3,5 t, ktoré sú určené na prepravu tovaru a motorové vozidlá umožňujúce prepravu viac ako deväť osôb vrátane vodiča.

Nariadenie Vlády SR č. 350/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií, stanovuje osobitné sadzby pre diaľnice a rýchlostné cesty (tab. 2) a nižšie sadzby pre ostatné pozemné komunikácie spoplatnené formou elektronického mýta (tab. 3).

Po zavedení elektronického mýta v SR dôjde aj k výraznej zmene rozsahu spoplatnenia. Pred zavedením elektronického mýta je v súčasnosti spoplatnených 715 km ciest (obr. 1), po zavedení elektronického mýta sa uvažuje so spoplatnením približne 2 400 km (obr. 2) čo predstavuje nárast spoplatnenia o 336 %.

² výmenný kurz 1 EUR = 30,126 SKK

Obr. 1 Rozsah spoplatnenia pozemných komunikácií k 1. 1. 2009

Obr. 2 Cestná sieť spoplatnená po zavedení elektronického mýta

3 Analýza dopadu zavedenia mýta v SR na dopravcov nákladnej dopravy

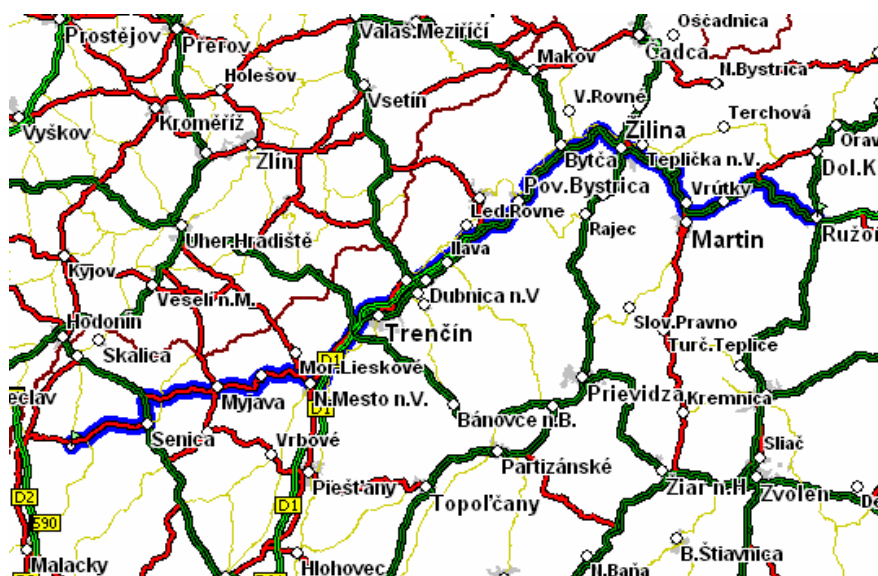
Vplyv zmeny poplatkov za využívanie pozemných komunikácií má nielen zmena výšky poplatkov, ale taktiež zmena rozsahu ich spoplatnenia. V nasledujúcej analýze je spracovaná zmena poplatkov za používanie infraštruktúry konkrétneho dopravcu, ktorý vykonáva s jazdnou súpravou s celkovou hmotnosťou 40 t s 5 nápravami, ktorá spĺňa emisnú triedu Euro 3, nasledujúce prepravy:

- Šahtín-Stráže – Ružomberok,
- Trenčín – Ružomberok,

- Hruštín – Ružomberok,
- Rimavská Sobota – Ružomberok,
- Prešov – Ružomberok,
- Levice – Ružomberok,
- Muráň – Ružomberok.

Tab. 4 Dopady elektronického mýta na dopravcu na trase Šaštín-Stráže - Ružomberok

Úsek cesty	Katégorie cesty	Vzdialenosť (km)	Sadzba (€/km)	Sadzby za celý úsek (€)	Náklady na prepravu (€)
Šaštín-Stráže - Senica	nespoplatnená	20	-	-	28,26
Senica - Rohov	nespoplatnená	5	-	-	
Rohov - NM/Váhom	nespoplatnená	44	-	-	
NM/Váhom - Žilina	diaľnica	95	0,196	18,62	
Žilina - Ružomberok	cesta I. triedy	66	0,146	9,64	

Obr. 3 Trasa prepravy Šaštín-Stráže – Ružomberok

Postup spracovania analýzy je spracovaný na trase Šaštín-Stráže – Ružomberok (obr. 3) so vzdialenosťou 230 km. Dopad zavedenia mýta je spracovaný v tab. 4. Preprava vedie spoplatnenými pozemnými komunikáciami z Nového Mesta nad Váhom do Žiliny a cestou I. triedy zo Žiliny do Ružomberka. Pri preprave dopravca znáša náklady na infraštruktúru vo výške 28,26 € pri ubehnutej vzdialenosti 230 km. Na jeden ubehnutý km pripadajú náklady vo výške 0,1229 €/km (3,7 Sk/km).

Podobným spôsobom sú stanovené zvýšené náklady pre ostatné trasy prepravy:

- 140 km Trenčín – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1706 €/km,
- 40 km Hruštín – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1168 €/km,

- 157 km Rimavský Sobota – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1524 €/km,
- 160,5 km Prešov – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1623 €/km,
- 149 km Levice – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1178 €/km,
- 130 km Muráň – Ružomberok budú náklady predstavovať úroveň 0,1046 €/km.

V prípade zavedenia elektronického mýta v SR, sa zvýšia náklady cestného dopravcu za používanie pozemných komunikácií. Nie je možné jednoznačne určiť priemernú sadzbu na jeden km, pretože zvýšenie nákladov je výrazne ovplyvnené od trasy prepravy a podielu vedenia tejto trasy po spoplatnených komunikáciách na čo poukazuje predchádzajúca analýza, na základe ktorej sa zvýšenie nákladov pohybuje v rozmedzí od 0,1046 €/km (3,15 Sk/km) do 0,1706 €/km (5,14 Sk/km).

4 Záver

Vzhľadom na to, že v nasledujúcom období sa očakáva v SR zmena spoplatňovania používania cestnej siete, resp. sa zvyšujú sadzby za jej používanie, je potrebné konštatovať, že náklady dopravcu na infraštruktúru sa budú výrazne meniť. Uvedené zmeny postihnú nielen medzinárodných dopravcov ale taktiež vnútroštátnych dopravcov po zavedení elektronického mýta v SR.

Vzhľadom na to, že nie je v možnostiach cestných dopravcov hľadať ďalšie interné rezervy, budú dopravcovia nútení preniesť zvýšené náklady aj na objednávateľov prepravy. Z tohto dôvodu by už v súčasnosti dopravcovia ale aj zasielatelia mali rozmýšľať na vytvorení tarify alebo metodiky, prostredníctvom ktorej sa budú prenášať tieto zvýšené náklady na dopravcu.

Literatúra

- GNAP, J. - POLIAK, M.: Analýza dopadov zavedenia mýtného v ČR v roku 2007 a predpoklady v SR; 9. odborný seminár s medzinárodnou účasťou Aktuálne problémy v podnikaní v cestnej doprave; Agroinštitút – Kongresová sála; 21. – 22. 11. 2006; Nitra; ISBN 80-8070-610-7
- Vyhláška č. 413/2007 Z. z., ktorou sa vymedzujú úseky diaľnic, ciest pre motorové vozidlá a ciest I. triedy s elektronickým výberom mýta
- Nariadenie Vlády SR č. 350/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií
- www.prodopravce.cz